

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Bc. Kryštofem Hornem v právní věci

žalobce: **A. K. D.**
bytem X
zastoupený advokátem Mgr. Zdeňkem Burdou
sídlem Leknínová 3033/7, Praha 10

proti
žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje**
sídlem Zborovská 11, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 7. 2021,
č. j. 045519/2021/KUSK/OLPPS/ZAV,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 7. 2021, č. j. 045519/2021/KUSK/OLPPS/ZAV, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 9 800 Kč, a to do třiceti dnů od právní moci rozsudku k rukám jeho zástupce Mgr. Zdeňka Burdy, advokáta.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného označeného v záhlaví (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný dle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Nymburk (dále jen „správní orgán I. stupně“), ze dne 1. 2. 2021, č. j. MUNYM-070/7049/2020/Vos (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím byl žalobce shledán vinným ze spáchání přestupku dle § 125c odst. 1 písm. f) bod 2 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon

o silničním provozu“), kterého se měl dopustit porušením § 18 odst. 3 téhož zákona, neboť měl dne 27. 8. 2020 jet na dálnici rychlostí vyšší než 130 km/h, a to nejméně o 50 km/h. Za tento přestupek byla žalobci uložena dle § 125c odst. 5 písm. d) zákona o silničním provozu pokuta ve výši 5 000 Kč a dle § 125c odst. 6 písm. b) téhož zákona uložen správní trest zákazu činnosti, spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel v trvání šesti měsíců. Vedle toho byla žalobci podle § 95 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnost za přestupky“) ve spojení s § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb., kterou se stanoví paušální částka nákladů řízení, ve znění pozdějších předpisů uložena povinnost náhrady nákladů řízení ve výši 1 000 Kč.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

2. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální požadavky na ni kladené. Jde tedy o žalobu projednatelnou.
3. Soud vycházel při přezkumu žalobou napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), přičemž napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.). Vady, k nimž by byl povinen přihlédnout z moci úřední, soud neshledal.
4. Účastníci řízení na výzvu soudu v poskytnuté lhůtě nesdělili, zda souhlasí, aby bylo ve věci rozhodnuto bez nařízení jednání, proto lze s poukazem na § 51 odst. 1 s. ř. s. mít za to, že souhlas s tímto postupem vyjádřili *implicite*. Pro rozhodnutí ve věci bez jednání byly ostatně dány podmínky dle § 76 písm. c) s. ř. s.

Podstatný obsah správního spisu

5. Dne 7. 9. 2020 oznámilo dálniční oddělení Poříčany odboru služby dopravní policie Krajského ředitelství policie Středočeského kraje (dále jen „policejní orgán“) správnímu orgánu I. stupně podezření ze spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu. Přestupku se měl dopustit žalobce, který měl dne 27. 8. 2020 v 11:20 h řídit po dálnici D11 na 31,5 kilometru ve směru na Prahu osobní vozidlo tov. zn. B., registrační značky X, a to rychlostí nejméně 180 km/h (po započítání toleranční technické odchylky v hodnotě 6 km/h). Tímto jednáním měl žalobce porušit § 18 odst. 3 zákona o silničním provozu, dle kterého smí řidič jet na dálnici rychlostí nejvýše 130 km/h. Přílohou oznámení přestupku je úřední záznam ze dne 27. 8. 2020 a na místě sepsaný protokol, do něhož žalobce osobně zanesl vyjádření, formulované kostrbatou češtinou: „*VIJADŘIM SE U SPRÁVNEHO ORGANU LETUJU ZA SVUJ PRESTUPEK*“. Přílohou oznámení je dále videozáznam pořízený za pomoci měřicího přístroje umístěného na palubě služebního vozidla policejního orgánu či fotografie z místa, kde byl žalobce policejní hlídkou zastaven.
6. Dne 9. 10. 2020 doručil správní orgán I. stupně žalobci příkaz, kterým byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupku dle § 125c odst. 1 písm. f) bod 2 zákona o silničním provozu. Proti příkazu podal žalobce ve stanovené lhůtě odpor, ve kterém srozumitelnou a gramaticky bezchybnou češtinou uvedl: „*Podávám odpor proti příkazu sp. zn. MUNYM-070/71851/2020/Vos. S pozdravem D.*“. Protože však nebyl odpor podepsaný, vyzval správní orgán I. stupně žalobce, aby tento nedostatek podání do 5 pracovních dnů odstranil. Této výzvě žalobce vyhověl a tentýž odpor doručil správnímu orgánu opětovně, nyní opatřený podpisem.

7. Dne 7. 12. 2020 správní orgán I. stupně vyrozuměl žalobce o jeho právech a současně ho předvolal na den 14. 1. 2021 k ústnímu jednání. Po doručení předvolání žalobce udělil plnou moc panu R. U. k nahlížení do správního spisu. Tento zmocněnec se dne 5. 1. 2021 dostavil s plnou mocí ke správnímu orgánu I. stupně, kde nahlížel do správního spisu a pořizoval z něj kopie.
8. Dne 13. 1. 2021 obdržel správní orgán I. stupně od žalobce podání, nyní formulované v bulharském jazyce tzv. bulharskou cyrilicí. [Žalobce v tomto podání přibližně toto: „*Dámy a pánové, dostatečně nerozumím dokumentům ze dne 7. 12. 2020. Žádám o tlumočnicka. A. D.*“. Tento překlad (stejně jako překlad dalšího žalobcova cizojazyčného podání – viz bod 13 níže) však soud učinil toliko pro ilustraci. Níže uvedené závěry, které soud vedly ke zrušení napadeného rozhodnutí, byly vyvozeny ze samotného faktu, že žalobce do spisu založil cizojazyčná podání, nikoliv z obsahu těchto podání.]
9. Následujícího dne, tj. 14. 1. 2021 se před správním orgánem I. stupně konalo ústní jednání, a to bez přítomnosti žalobce.
10. Prvostupňovým rozhodnutím ze dne 1. 2. 2021 uznal správní orgán I. stupně žalobce opětovně vinným z přestupku dle § 125c odst. 1 písm. f) bod 2 zákona o silničním provozu. Správní orgán I. stupně uvedl, že mu žalobce ani do doby vydání prvostupňového rozhodnutí nedoložil úředně ověřený překlad shora citovaného podání, jak vyžaduje § 16 odst. 2 správního řádu, a že správní orgán I. stupně proto toto cizojazyčné podání pouze založil do spisového materiálu, neboť mu obsah zaslané písemnosti není znám. K tomu správní orgán I. stupně dále uvedl, že nerozumí tomu, proč žalobce podání učinil v cizím jazyce, když je ze spisového materiálu zjevné, že žalobce jak na místě kontroly s policejní hlídkou, tak i později se správním orgánem I. stupně komunikoval v českém jazyce. Z evidenční karty řidiče je zřejmé, že žalobce má zaznamenány přestupky již z roku 1999, a že se tudíž na území České republiky pohybuje minimálně od této doby.
11. V zákonem stanovené lhůtě podal žalobce proti prvostupňovému rozhodnutí odvolání. Kromě popisu skutku kladeného mu za vinu žalobce gramaticky bezchybnou češtinou uvedl, že důvody odvolání doplní ve lhůtě 10 dnů.
12. Správní orgán I. stupně posléze výzvou ze dne 8. 3. 2021 žalobce vyzval k odstranění nedostatku podání a stanovil mu lhůtu 5 pracovních dní k doplnění důvodů odvolání.
13. Dne 31. 3. 2021 doručil žalobce správnímu orgánu I. stupně v bulharském jazyce sepsané vyjádření. [Soudem volně přeloženo a zvýrazněno: „*Doplňuji odvolání proti rozhodnutí, jímž jsem byl uznán vinným ze spáchání přestupku dle § 125c odst. 1 písm. f) bod 2 zákona o silničním provozu, kterého jsem se měl dopustit dne 27. 8. 2020 kolem 11:20 h na dálnici D11 na 31,5 km ve směru na Prahu jako řidič vozidla B., registrační značky X, když jsem měl jet rychlostí 186 km/h (po započítání tolerance v hodnotě 3 % rychlostí 180 km/h), čímž byla v rozporu s § 18 odst. 3 zákona o silničním provozu překročena maximální povolená rychlost na dálnici mimo obec (130 km/h) o 50 km/h. Během správního řízení jsem již dal jasně najevo, že 'nerozumím dokumentům z prosince 2020 a že žádám o tlumočnicka.' Neumím tak česky, abych četl zákony a hádal se. Nerozumím obvinění a jeho právní kvalifikaci. Důvody odvolání tedy doplním, až mi bude jmenován tlumočnick.*“]
14. O odvolání žalovaný rozhodl napadeným rozhodnutím, v němž uvedl, že správní orgán I. stupně zcela správně žalobce vyzval k doplnění odvolání o úředně ověřený překlad do českého jazyka; žalobce však k této výzvě odvolání nedoplnil. Žalovaný proto postupoval

dle § 98 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky a prvostupňové rozhodnutí přezkoumal v plném rozsahu. Dle žalovaného lze mít za spolehlivě prokázané, že se žalobce přestupku dopustil, neboť protiprávní jednání kladené mu za vinu je dostatečně prokázáno důkazy zajištěnými policejním orgánem a provedenými správním orgánem I. stupně. Uvedl, že uložení správních trestů odpovídá zjištěnému stavu věci.

Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

15. Žalobce namítá, že v průběhu řízení správnímu orgánu I. stupně ve své mateřštině sdělil, že nerozumí obsahu písemností, které mu jsou zasílány, a žádal proto o ustanovení tlumočníka. Správní orgány však na žalobcův požadavek reagovaly dalšími písemnostmi vyhotovenými v češtině a následně vydaly svá rozhodnutí. Tím byl žalobce významně zkrácen na svých právech garantovaných Ústavou a mezinárodními smlouvami, neboť každý má právo na projednání věci v jazyce, kterému nerozumí, za pomoci tlumočníka. K podpoře svých tvrzení žalobce odkazuje na komentářovou literaturu, jakož i na judikaturu Nejvyššího správního soudu. Žalobce zmiňuje též § 16 odst. 4 správního řádu, podle kterého platí: *„Občan České republiky příslušející k národnostní menšině, která tradičně a dlouhodobě žije na území České republiky, má před správním orgánem právo činit podání a jednat v jazyce své národnostní menšiny. Nemá-li správní orgán úřední osobu znalou jazyka národnostní menšiny, obstará si tento občan tlumočníka zapsaného v seznamu tlumočnicků. Náklady tlumočení a náklady na pořízení překladu v tomto případě nese správní orgán.“* Protože je žalobce příslušníkem bulharské národnostní menšiny, má právo jednat ve svém rodném jazyce ze zákona.
16. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že tvrzení, že žalobce není schopen jednat ani porozumět jednání v českém jazyce, je nevěrohodné. Žalobce je jediným společníkem společnosti RedBowShine s. r. o. zapsané u Městského soudu v Praze. Podniká-li tedy žalobce v České republice, zcela jistě má občanství České republiky, jehož podmínkou je znalost češtiny. Je-li žalobce schopen vnímat obchodní jednání v českém jazyce, provést zápis obchodní korporace či vést jednání s finančním úřadem a zcela nesporně komunikovat s policejní hlídkou, je schopen porozumět i psanému dokumentu. Pokud žalobce skutečně potřebuje tlumočníka, nic mu nebránilo nechat si inkriminované dokumenty přeložit. Je s podivem, že odpor proti příkazu i blanketní odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce v českém jazyce a ve lhůtě (a nesporně tedy poučení v českém jazyce porozuměl), ale doplnění odvolání formuloval již v bulharštině. Správní orgány nejsou povinny překládat písemnosti zaslané účastníkem řízení; tato povinnost stíhá účastníka. Pouhým založením cizojazyčných listin do spisu, aniž by bylo těmito dokumenty prováděno dokazování, nedošlo k žádné procesní vadě. Dále žalovaný dodal, že žalobce byl v řízení (byť jen za účelem nahlížení do spisu) zastoupen osobou znalou českého jazyka. Navíc má již z minulosti bohaté zkušenosti s přestupkovým řízením v České republice. Podle žalovaného se žalobce dopouští zneužívání práva, neboť na správní orgány v rámci řízení nastražil „procesní obstrukční past“.
17. Dle žalovaného příslušnost k národnostní menšině žalobce nezbavuje povinnosti opatřit si tlumočníka sám na náklady správního orgánu. Aktivita musí vycházet ze strany účastníka řízení, nikoliv správního orgánu. Žalobce byl v řízení pasivní, reagoval pouze tehdy, když mu hrozila ztráta opravného prostředku, a bez omluvy se nezúčastnil ústního jednání. Pokud žalobce skutečně nerozumí českému jazyku, měl se zúčastnit ústního jednání se zvoleným tlumočníkem. Ze žádného písemného podání neplyne, že žalobce tlumočníka požadoval. Pokud žalobce tlumočníka potřeboval, byl to nepochybně schopen správnímu

orgánu písemně v českém jazyce sdělit, neboť opravné prostředky formuloval rovněž v češtině. Účelovost žalobcova jednání je patrná i ze žaloby. Ta totiž obsahuje toliko námitku o neustanovení tlumočníka, ale již žádné jiné tvrzení o zasažení do žalobcových práv.

Posouzení žalobního bodu

18. Žaloba obsahuje jediný žalobní bod. Žalobce se domnívá, že byl jakožto příslušník bulharské národnostní menšiny zkrácen v řízení o přestupku na svých procesních právech, neboť měl právo na jednání ve svém rodném jazyce. Je názoru, že mu měl být k jeho žádosti ustanoven tlumočník.
19. Soud předně uvádí, že Evropský soud pro lidská práva (dále jen „ESLP“) ve své judikatuře dospěl k závěru, že obvinění z přestupku má charakter trestního obvinění ve smyslu čl. 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) – srov. mimo jiné rozsudek ESLP ze dne 21. 2. 1984 ve věci *Öztürk proti Německu*, stížnost č. 8544/79.
20. Článek 6 odst. 3 Úmluvy přitom stanoví, že každý, kdo je obviněn z trestného činu, má určitá minimální práva. Mezi ně se řadí i právo obviněného z trestného činu na bezplatnou pomoc tlumočníka, jestliže nerozumí jazyku používanému před soudem nebo tímto jazykem nemluví [čl. 6 odst. 3 písm. e) Úmluvy]. Ve světle shora připomínané judikatury ESLP tedy minimální práva dle čl. 6 odst. 3 Úmluvy náleží rovněž obviněnému z přestupku ve smyslu § 5 zákona o odpovědnosti za přestupky. Nerozumí-li tedy obviněný z přestupku jednacím jazyku, respektive nedomluví-li se jazykem používaným před správním orgánem, náleží mu rovněž právo na bezplatnou pomoc tlumočníka (srov. výše uvedený rozsudek ESLP ve věci *Öztürk proti Německu*).
21. Právo na tlumočníka je zakotveno na ústavněprávní rovině rovněž v Listině základních práv a svobod (dále jen „Listina“). Dle čl. 37 odst. 4 Listiny platí, že „[k]do prohlásí, že neovládá jazyk, jímž se vede jednání, má právo na tlumočníka.“
22. Shora uvedené ústavní právo provádí příslušné procesněprávní předpisy na úrovni zákonné. Co se týče správního řízení (a tedy i řízení přestupkového), je zakotveno právo účastníka řízení na tlumočníka v čl. 16 správního řádu.
23. Dle § 16 odst. 1 správního řádu „[v] řízení se jedná a písemnosti se vyhotovují v českém jazyce. Účastníci řízení mohou jednat a písemnosti mohou být předkládány i v jazyce slovenském.“
24. Dle § 16 odst. 2 správního řádu „[p]ísemnosti vyhotovené v cizím jazyce musí účastník řízení předložit v originálním znění a současně v úředně ověřeném překladu do jazyka českého, pokud správní orgán nesdělí účastníkovi řízení, že takový překlad nevyžaduje. Takové prohlášení může správní orgán učinit na své úřední desce i pro neurčitý počet řízení v budoucnu.“
25. Dle § 16 odst. 3 správního řádu „[k]aždý, kdo prohlásí, že neovládá jazyk, jímž se vede jednání, má právo na tlumočníka zapsaného v seznamu tlumočnicků, kterého si obstará na své náklady. V řízení o žádosti si žadatel, který není občanem České republiky, obstará tlumočníka na své náklady sám, nestanoví-li zákon jinak.“ Soud však k tomuto ustanovení dodává, že s ohledem na právo osoby čelící trestnímu obvinění na bezplatnou pomoc tlumočníka (viz výše) je část § 16 odst. 3 věty první správního řádu obsahující slova „kterého si obstará na své náklady“ neaplikovatelná. Totéž uvádí i odborná literatura: „přinejmenším v řízeních o správních deliktech, ale spíše ve všech řízeních zahajovaných z moci úřední, **neaplikovatelná**. Ze své podstaty je právní úprava práva na tlumočníka spojeného s aktivitou účastníka řízení

*spočívající v tom, že si tlumočnicka obstará sám na své náklady, vhodná pro řízení o žádosti (tedy tam, kde účastník řízení sám po správním orgánu něco požaduje), nikoli však pro řízení zahajované z moci úřední (tedy tam, kde je řízení vedeno v zájmu veřejném, nikoli v zájmu účastníka řízení).“ (srov. Jemelka, L., Pondělíčková, K., Bohadlo, D.: *Správní řád. Komentář*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, komentář k § 16). Obdobně vyznívá závěr č. 46 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu ze dne 6. 11. 2006.*

26. Dle § 16 odst. 4 správního řádu „[o]bčan České republiky příslušející k národnostní menšině, která tradičně a dlouhodobě žije na území České republiky, má před správním orgánem právo činit podání a jednat v jazyce své národnostní menšiny. Nemá-li správní orgán úřední osobu znalou jazyka národnostní menšiny, obstará si tento občan tlumočnicka zapsaného v seznamu tlumočnicků. Náklady tlumočení a náklady na pořízení překladu v tomto případě nese správní orgán.“
27. Z výše citovaných ustanovení správního řádu vyplývá, že při jednání před správními orgány je úředním jazykem český jazyk. V českém jazyce správní orgány vyhotovují písemnosti a od účastníků řízení se vyžaduje, aby rovněž jejich podání byla činěna v českém jazyce. Výjimku představuje užívání slovenského jazyka. S ohledem na společnou historii a mezistátní závazky České republiky a Slovenské republiky a s ohledem na jazykovou blízkost je připuštěno, aby účastníci řízení komunikovali se správními úřady i v jazyce slovenském. Povinnost jednat (ať už písemně či ústně) se správním orgánem v českém či slovenském jazyce netíží účastníka řízení tehdy, jde-li o občana České republiky a současně přísluší-li tento účastník k národnostní menšině *která tradičně a dlouhodobě žije na území České republiky*. Takovýto účastník má právo činit podání a jednat před správním orgánem v jazyce své národnostní menšiny. Každý má pak právo na to, aby rozuměl jazyku, v němž správní orgán vede jednání. Na tlumočnicka má proto nárok občan České republiky příslušející k národnostní menšině, nedisponuje-li správní orgán úřední osobou znalou jazyka národnostní menšiny (§ 16 odst. 4 správního řádu), ale i kdokoli jiný, kdo jedná jazyk neovládá (§ 16 odst. 3 správního řádu). Účastník řízení si v takovém případě obstará tlumočnicka zapsaného v seznamu tlumočnicků.
28. Žalobce se hlásí k bulharské národnostní menšině, což soud nemá důvod nikterak zpochybňovat. Z evidenční karty řidiče založené ve správním spisu vyplývá, že se žalobce v Bulharské republice narodil, že v minulosti disponoval bulharským řidičským průkazem a ostatně i samo žalobcovo jméno napovídá, že nepřísluší k české národnosti. V průběhu správního řízení žalobce komunikoval se správním orgánem I. stupně střídavě česky a bulharsky. Příkaz proti odporu formuloval v češtině, avšak na předvolání k ústnímu jednání zareagoval ve svém mateřském jazyce. Tehdy poprvé žalobce uvedl, že požaduje tlumočnicka. Blanketní odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí žalobce podal v českém jazyce, avšak následné sdělení, že nerozumí obvinění a jeho právní kvalifikaci, a že proto požaduje tlumočnicka, učinil opětovně v bulharštině. Soudu se takovýto postup jeví do jisté míry jako účelový, neboť žalobce mohl předpokládat, že správní orgán I. stupně úřední osobou, která by bulharskému jazyku rozuměla, s velkou pravděpodobností nedisponuje. Byl-li žalobce schopen opravné prostředky zformulovat (sám či s pomocí třetí osoby) v jednacím, tj. v českém jazyce, nepochybně mu nic nebránilo v tom, aby svůj požadavek na ustanovení tlumočnicka vznesl rovněž v češtině (k tomu viz dále). Soud tak má pochybnost o tom, zda žalobce svým jednáním vůbec sledoval své ústavně zaručené právo na spravedlivý proces, neboť jím zvolený postup naznačuje, že se mohlo jednat spíše o svého druhu obstrukční taktiku. S ohledem na to, že žalobce byl prokazatelně schopen se

správními orgány jednat minimálně na základní úrovni v českém jazyce, měl dle názoru soudu ve vlastním zájmu rovněž požadavek na ustanovení tlumočnicka vznést v češtině.

29. Přes výše uvedené soud shledal, že správní orgány zatížily řízení procesní vadou, která je důvodem pro zrušení napadeného rozhodnutí. Správní orgán I. stupně obdržel od žalobce celkem dvě cizojazyčná podání, jejichž obsahem se však správní orgány vůbec nezabývaly. Tato podání byla správním orgánem I. stupně toliko založena do spisu, dokazování jimi správní orgány neprováděly. Správní orgány tak vůbec nezjistily, že žalobce ve své mateřštině požaduje pro řízení o přestupku ustanovit tlumočnicka a že údajně obvinění a jeho právní kvalifikaci nerozumí. Postup, kdy správní orgány pouze založí cizojazyčné podání do spisu, aniž by na přijetí cizojazyčného podání reagovaly, však nelze akceptovat.
30. Dle § 37 odst. 3 správního řádu platí, že „[n]emá-li podání předepsané náležitosti nebo trpí-li jinými vadami, pomůže správní orgán podateli nedostatky odstranit nebo ho vyzve k jejich odstranění a poskytne mu k tomu přiměřenou lhůtu.“ Protože dle § 16 odst. 1 správního řádu platí, že jednacím jazykem je český jazyk a že účastníci řízení mohou se správními orgány jednat v češtině nebo ve slovenštině, neměla žalobcova cizojazyčná podání předepsané náležitosti, a povinností správních orgánů tedy bylo vyzvat žalobce, aby nedostatky podání odstranil. To by neplatilo za situace, pokud by správní orgány dospěly k závěru, že jsou v daném případě splněny podmínky § 16 odst. 4 správního řádu a že má žalobce právo jednat se správními orgány v jazyce své národnostní menšiny.
31. Správní orgány měly tedy poté, co obdržely cizojazyčné podání, nejprve posoudit, zda žalobce není *občanem České republiky příslušejícím k národnostní menšině, která tradičně a dlouhodobě žije na území České republiky*, a zda tedy nemá právo jednat se správními orgány v jazyce své národnostní menšiny. Ze správního spisu nevyplývá, zda žalobce českým státním občanstvím disponuje, či nikoliv. Pokud jde o pojem *národnostní menšiny, která tradičně a dlouhodobě žije na území České republiky*, není zákonem č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů ani jiným zákonem definován. Jak uvádí odborná komentářová literatura „[s] ohledem na chybějící definici příslušníka národnostní menšiny, která tradičně a dlouhodobě žije na území České republiky, v právním řádu České republiky, bude na správním orgánu, aby posoudil, zda národnostní menšina, ke které se hlásí osoba, s níž správní orgán jedná, je či není národnostní menšinou, která tradičně a dlouhodobě žije na území České republiky. Přitom může vycházet zejména z prohlášení, které Česká republika učinila při ratifikaci Evropské charty regionálních či menšinových jazyků, v němž se Česká republika zavázala zajistit právo na užívání menšinového jazyka v úředním styku pro slovenštinu a polštinu (viz výše; pokud jde o slovenštinu, je však situace řešena již v § 16 odst. 1 SpŘ). Dalším vodítkem může být důvodová zpráva k zákonu o právech příslušníků národnostních menšin, v níž je uvedeno, že na území České republiky tradičně a dlouhodobě žijí příslušníci **bulharské, chorvatské, maďarské, německé, polské, rakouské, romské, rusínské, ruské, řecké, slovenské a ukrajinské menšiny**.“ (srov. op. cit. Jemelka, L. a kol., § 16; zvýrazněno soudem). Pokud by správní orgány dospěly k závěru, že žalobce podmínku dle § 16 odst. 4 správního řádu splňuje, měly na své vlastní náklady zařídit překlad těchto cizojazyčných podání a vyrozumět žalobce o tom, aby si sám na náklady správních orgánů obstaral tlumočnicka zapsaného v seznamu tlumočnicků.
32. Pokud by správní orgány dospěly k závěru, že žalobce není občanem České republiky příslušejícím k národnostní menšině, která tradičně a dlouhodobě žije na území České republiky, měly žalobce (vzhledem k tomu, že žalobce prokazatelně byl schopen

minimálně na elementární úrovni v českém jazyce jednat) dle § 37 odst. 3 správního řádu vyzvat k tomu, aby nedostatky podání odstranil, tj. aby podání doložil v českém (potažmo slovenském) jazyce. Bylo by totiž spravedlivé po něm požadovat, aby se s doručenou výzvou vyhotovenou v českém jazyce seznámil a aby na ni následně reagoval rovněž v češtině (resp. slovenštině) a v tomto jazyce případně vyjádřil, že česky není schopen v řízení dále jednat. Jak ostatně uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 26. 10. 2007, č. j. 2 Afs 36/2007 - 93, po osobě, která nerozumí jednacímu jazyku, je spravedlivé požadovat, „*aby skutečnost, že jazyku, v němž se vede řízení, nerozumí, dala příslušnému orgánu najevo, je-li schopna tak učinit. Tuto schopnost pak je nutno posuzovat zejména vzhledem k jejím obecným komunikačním schopnostem, stupni znalosti češtiny či případně míře vzdálenosti jazyka či jazyků, kterým rozumí, od češtiny a s ohledem na míru její obeznámenosti s poměry v České republice a jejími společenskými a právními institucemi. Dále po takové osobě lze spravedlivě požadovat, aby si sama opatřila překlad listin, zasílaných jí správním orgánem či soudem, anebo – ovšem jen a pouze tehdy, není-li něčeho takového vzhledem svým poměrům schopna – aby alespoň dotyčnému orgánu dala neprodleně po jejich obdržení najevo, že jim nerozumí, a aby alespoň v základních rysech předestřela, proč není schopna si překlady zajistit sama, a požádala správce daně o součinnost při zajištění tlumočnicka pro tento účel.*“ Byť se tato judikatura vztahuje k řízení o správě daní, nepochybně je aplikovatelná i pro řízení dle správního řádu. Pokud tedy žalobce skutečně potřeboval pro jednání před správními orgány ustanovit tlumočnicka, měl s ohledem na jeho předchozí postup v řízení tuto skutečnost sdělit správním orgánům v českém jazyce. Pokud by tak neučinil ani přes výzvu k odstranění nedostatků žalobce, nemusely by se v daném případě správní orgány obsahem dříve doložených cizojazyčných podání nadále zabývat.

33. Správní orgány však odpovídající výzvu neučinily. Žalovaný v napadeném rozhodnutí sice uvedl, že „[s]právní orgán I. stupně zcela správně, v souladu s § 16 odst. 2 správního řádu (...) vyzval obviněného k doplnění odvolání o úředně ověřený překlad do českého jazyka.“ K tomu žalovaný dodal, že žalobce tuto výzvu nevyslyšel. Žalovaný se však evidentně zmýlil, neboť správní orgán I. stupně žalobce vyzval pouze k tomu, aby blanketní odvolání (formulované v češtině) doplnil o důvody. Posléze žalobce doručil správnímu orgánu I. stupně další vyjádření v bulharském jazyce [v němž požadoval (již podruhé) tlumočnicka s tím, že důvody odvolání doplní poté, co mu bude ustanoven]. Žádná výzva k odstranění nedostatků podání ze strany správních orgánů až do vydání napadeného rozhodnutí již nenásledovala. Rozhodnutí žalovaného tak lze považovat za překvapivé (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 7. 2007, č. j. [8 Afs 59/2005 - 83](#), č. 1440/2008 Sb. NSS). Soud dodává, že nebylo na místě požadovat po žalobci, aby dokládal *úředně ověřený* překlad svého původního cizojazyčného podání dle § 16 odst. 2 správního řádu (jak měl dle žalovaného učinit správní orgán I. stupně), neboť „*písemnostmi vyhotovenými v cizím jazyce*“ zákonodárce s ohledem na rozlišování termínů *písemnost* a *podání* v § 16 správního řádu evidentně mínil *písemné podklady* předkládané účastníky řízení, nikoliv jejich vlastní podání. Pokud žalobce doložil cizojazyčné podání a nebyl-li k jednání v cizím jazyce dle § 16 odst. 4 správního řádu oprávněn, měly jej správní orgány vyzvat k tomu, aby podání doplnil o náležitosti dle § 16 odst. 1 správního řádu, tj. aby podání doložil v jednacím jazyce. Způsob jeho překladu ani předložení cizojazyčného originálu není dle soudu v tomto případě rozhodující.

Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

34. Protože správní orgány rozhodly ve věci, aniž by se odpovídajícím způsobem zabývaly žalobcovým cizojazyčným podáním, dopustily se podstatného porušení ustanovení o řízení před správním orgánem ve smyslu § 76 písm. c) s. ř. s., čímž byl zavdán důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí soudem.
35. Obsah cizojazyčných písemností žalobcem doručených je nyní správním orgánům již znám, neboť ze žaloby plyne, co žalobce ve svých podáních uvedl – požadoval ustanovit tlumočníka, protože jeho schopnosti hájit se v řízení o přestupku vedeném v českém jazyce údajně nejsou na takové úrovni, aby byl schopen efektivně hájit svá práva. **V dalším řízení se tedy správní orgány budou zabývat žalobcovou žádostí o ustanovení tlumočníka.**
36. Dospějí-li k tomu, že žádosti vyhoví, vyzvou žalobce k tomu, aby si tlumočníka sám [na náklady správních orgánů – viz čl. 6 odst. 3 písm. e) Úmluvy] obstaral, a tlumočníka posléze usnesením ustanoví. Správní řád postup ustanovení tlumočníka správním orgánem v případech, kdy někdo prohlásí, že neovládá jednací jazyk, neupravuje. Správní orgány proto budou postupovat analogicky podle úpravy ustanovení tlumočníka znakové řeči, resp. prostředníka, obsaženou v § 16 odst. 5 správního řádu, podle kterého správní orgán, ustanovuje-li tlumočníka nebo prostředníka, vydává usnesení, které se oznamuje pouze osobám, jichž se dotýká (srov. op. cit. Jemelka, L. a kol., § 16).
37. Dospějí-li správní orgány k tomu, že žalobci tlumočníka neustanoví, důsledně odůvodní, proč žádosti žalobce nevyhověly. Takovýto postup by připadal v úvahu, pokud by správní orgány prokázaly, že žalobce tlumočníka ve skutečnosti nepotřebuje, neboť úřední jazyk ovládá prokazatelně na takové úrovni, která k jednání v řízení o přestupku postačuje. V této souvislosti soud odkazuje na rozsudek ze dne 30. 10. 2014, č. j. 6 As 149/2014 - 21, v němž Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že žalobce – příslušník polské národnostní menšiny – uplatnil svá práva zneužívajícím způsobem. Konkrétně uvedl, že v přestupkovém řízení právo příslušníka národnostní menšiny užívat jazyka národnostní menšiny v úředním styku, resp. právo na pomoc tlumočníka nesmí být zneužito k záměrnému a účelovému prodlužování řízení. Obdobně lze připomenout též usnesení Ústavního soudu ze dne sp. zn. IV. ÚS 394/01: „*Smyslem práva zakotveného v ustanovení čl. 37 odst. 4 Listiny je zajistit, aby účastník řízení, který neovládá jazyk, v němž řízení probíhá, nebyl touto skutečností znevýhodněn a po jazykové stránce rozuměl všemu podstatnému, co je v řízení řečeno. Tohoto práva však nesmí být zneužito k záměrnému a účelovému prodlužování řízení, jeho zdržování a zvyšování jeho nákladů za situace, kdy účastník řízení zcela evidentně a bez sebemenších pochyb jazyk, v němž se vede jednání, ovládá.*“ V této souvislosti však soud dodává, že z pouhého faktu, že žalobce byl schopen zajistit podání blanketního odporu a odvolání v českém jazyce, avšak bez jakékoliv podrobnější argumentace, bez dalšího nelze dovozovat, že ovládá český jazyk na dostatečné úrovni, aby byl schopen se účinně hájit. Spekulace o žalobcově českém občanství, a tedy i znalosti češtiny, odvozená z faktu, že je zapsán v obchodním rejstříku, je pak absurdní a nesprávná (s ohledem na to, že běžně v České republice na pozici statutárních orgánů právnických osob působí cizí státní příslušníci, kteří v úředním i obchodním styku mohou využívat služeb tlumočnicků, zaměstnanců či advokátů, kteří příslušný cizí jazyk ovládají). Ani samotný další pobyt na území České republiky neznamena, že žalobce nutně musí český jazyk na dostatečné úrovni ovládat. Avšak vzhledem k obsahu evidenční karty řidiče, která obsahuje množství záznamů o vedených přestupkových řízeních, včetně trestního odsouzení, nelze účelovost žalobcova postupu vyloučit. Aby ale správní orgány mohly žalobci právo na tlumočníka

odepřít pro jeho případné právo zneužívající jednání, musely by takový krok jednak jasně ve svých rozhodnutích uvést a také jej odůvodnit např. konkrétními skutečnostmi, které vyšly v průběhu jednotlivých řízení najevo. V tuto chvíli podrobné informace o žalobcových dřívějších přestupkových a trestních řízeních obsahem spisu nejsou.

38. Soud tedy s ohledem na vadu, které se správní orgány dopustily, žalobě vyhověl. Přistoupil však ke zrušení toliko napadeného rozhodnutí. Pokud by žalovaný v dalším řízení dospěl k závěru, že tlumočníka žalobci z důvodů výše predestřených neustanoví, bude postačovat, pokud svůj postup zdůvodní ve svém rozhodnutí. V opačném případě budou muset správní orgány před samotným rozhodnutím ve věci opětovně nařídit ústní jednání, neboť žalobce svoji žádost o ustanovení tlumočníka správnímu orgánu I. stupně poprvé adresoval ještě předtím, než se dne 14. 1. 2021 ústní jednání bez účasti žalobce a tlumočníka uskutečnilo.
39. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nebyl v řízení úspěšný, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšnému žalobci soud přiznal právo na náhradu nákladů řízení v celkové výši 9 800 Kč. Tato částka sestává ze zaplaceného soudního poplatku za podání žaloby ve výši 3 000 Kč a nákladů na zastoupení ve výši 6 800 Kč. Náklady na zastoupení tvoří odměna za dva účelné úkony právní služby po 3 100 Kč [převzetí a příprava zastoupení a sepsání žaloby – § 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“)], dvě paušální částky jako náhrada hotových výdajů po 300 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Soud ověřil, že zástupce žalobce není plátcem daně z přidané hodnoty. Náhradu nákladů řízení v celkové výši 9 800 Kč je žalovaný povinen uhradit k rukám zástupce žalobce Mgr. Zdeňka Burdy ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku (§ 149 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.).

Poučení :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 31. března 2022

JUDr. Bc. Kryštof Horn, v. r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje: B. M.